

Výroční zpráva Národní technické knihovny

2019

Obsah

Slovo úvodem	3
Interní audit	5
Odbor administrativní a správní	6
Odbory pro uživatelskou podporu a informační management	10
Odbor pro informační technologie, ICT služby a infrastrukturu	14
Odbor ekonomicko-provozní	16
Odbor CzechELib	21
Odbor pro strategii a rozvoj	23
Hlavní statistické ukazatele činnosti NTK	29

Slovo úvodem

Národní technická knihovna otevřela své brány v kampusu v Dejvicích před deseti lety, tedy 9. 9. 2009. Jubileum jsme oslavili důstojně: mezi slavnostními hosty byl i pan náměstek Doleček a na koncert Collegia 1704 přišla i paní ex-ministryně Petra Buzková, díky které nová knihovna vůbec stojí. Vydali jsme reprint dávno rozebrané knihy o budově z roku 2009 a také knihu novou o tom, jak knihovna po 10 letech žije. Milan Mikuláščík připravil krásnou výstavu Techné, konfrontující poklady historického fondu s pohledem současných umělců, oddělení komunikace překvapilo „tajným“ projektem bilanční výstavy na piazzetě před knihovnou a večer uzavřeli aplaudovaným koncertem Tata Bojs.

Díky patří všem, nejen těm, kdo připravili program, ale všem, kdo celá léta pracovali na tom, aby bylo co oslavovat. Jediné, co kazilo pohled na knihovnu zvenčí, byly stříšky nad vchody a plůtky kolem dokola. Věřím, že v roce 2020 konečně zmizí. Opravdovou bilanci, co všechno se povedlo v reálném provozu a kde máme ještě hodně práce, si ale necháváme do příští výroční zprávy, kdy budeme moci hodnotit plných 10 let fungování v novém prostředí.

Na závěrečné konferenci projektu EFL jsme stručně zhodnotili, kde stojíme a jak jsme se sem pod heslem „knihovna je služba“ dostali – a bilance není špatná. Základní funkce knihovny – pořizování a zpřístupňování kvalitně vybíraného fondu tradičních tištěných a v rostoucí míře elektronických dokumentů a služby veřejnosti, zejména studentům Kampusu Dejvice – fungují spolehlivě a všem zúčastněným za to patří dík. To ovšem dává knihovně prostor, aby se věnovala službě na širší, národní úrovni. Pro celou výzkumnou komunitu – všechny vysoké školy, ústavy Akademie věd ČR a další výzkumné organizace i velké knihovny – opatřuje NTK ohromný rozsah elektronických časopisů a databází v hodnotě stovek milionů korun. To vše díky projektu CzechELib, který po hektickém prvním roce nasadil pravidelné tempo a všechny termíny stíhá s přehledem.

S nebývalými nároky se úspěšně vyrovnává i stále se lepšící ekonomický útvar. NTK se také výrazně angažovala v Akčním plánu pro implementaci Národní strategie otevřeného přístupu České republiky k vědeckým informacím na léta 2017–2020 a podařilo se jí dále posílit svůj příspěvek k posouvání České republiky směrem vytýčeným strategickými dokumenty Evropské komise. Tomu přispěla i skvěle obsazená a pozitivně přijatá konference KRECon Open Acces – Seeking balance. Vedle toho se rozbíhá národní projekt ZÍSKEJ na elegantní dodávání všech typů dokumentů: od fyzického doručení knížky z jiné knihovny až po obstarání kopie důležitého článku a doručení elektronickou cestou.

Nepříjemnou komplikací je rozhodnutí špiček oddělení ICT, které se po letech věrné služby dostaly do let, kdy už nestačí nadšení, ale odpovědnost vůči mladým rodinám je donutila hledat výnosnější působiště. Nutno říci, že knihovna je pro základní provozní aplikace dobře hard- i softwarově vybavená, některé dožívající složky systému jsou připraveny k výměně a péče o běžný provoz je dobře zaběhnutá. Proces nalezení nového řešení a předání služeb se ale nepodařilo ani do konce roku dotáhnout, takže v nepohodlném provizoriu prozatím pokračujeme. Na druhé straně jsme se rozhodli využít nejmodernějších technologií, abychom podstatně zkvalitnili a zjednodušili základní – pro veřejnost neviditelné – knihovní procesy. K tomu jsme zřídili odbor pro strategii a rozvoj, jehož účelem je nejen navrhovat pořizování a vývoj nových knihovních aplikací, ale zejména dohlížet na jejich skladbu a budování integrálního systému. Součástí odboru je také – konečně zřízené – pracoviště pro podporu služeb komerčním zákazníkům.

Velmi potěšující je rozvoj služeb, kterým se podařilo vhodně doplňovat kurikula okolních škol nebo se do nich přímo zapojit. Za nesmírně důležitou, pionýrskou práci považuji stále se rozšiřující spolupráci se středními školami, nejprve cizojazyčnými, ale čím dále více i standardními. Tam by mohl být významný moment citelného zlepšení úrovně připravenosti studentů, přicházejících na vysokou školu. Skvělé je, že se daří nacházet do služeb mladé, často i zahraniční kolegy, kteří tak mají k naší základní cílové skupině věkově blízko.

Na samém konci roku jsme poděkovali za dlouhá léta věrné služby dr. Bayerovi, který předal žezlo náměstka a šéfování administrativě knihovny nové generaci. Já samozřejmě také stárnu a kazím knihovně věkový průměr, který se však díky přicházejícím mladým stále drží kolem 43 let. Naším klientům je ovšem v průměru téměř o generaci méně, pouhých 26 a půl roku, a tak se na to hemžení dívám s odstupem a mám radost, že se mohu přičinit o to, aby byl rozumný prostor pro iniciativu. Všem, kdo ji neztrácejí, pěkně děkuji.

Ing. Martina Svoboda

ředitel NTK

Interní audit

V NTK je zřízena pracovní pozice interního auditora na základě §28 zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve znění pozdějších předpisů. Interní auditor je přímo podřízen řediteli NTK, který zajišťuje jeho funkční nezávislost a organizační oddělení od řídicích výkonných struktur.

V roce 2019 proběhly všechny plánované audity, stejně jako další činnosti ověřující vnitřní řídicí a kontrolní systém ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole.

Dílčí zjištění uvedená v auditních zprávách pro ředitele NTK neměla vliv na celkový výsledek hospodaření NTK za rok 2019. Vnitřní řídicí a kontrolní systém NTK je průběžně zkvalitňován i díky plnění opatření přijatých k závěrům interních auditů odpovědnými vedoucími zaměstnanci či díky aktualizacím vnitřních předpisů.

Ing. Jaroslava Pražáková
interní auditorka NTK

Odbor administrativní a správní

Úkoly odboru 2 jsou z velké části navázané na odborné aktivity jiných odborů. Odbor tak obvykle funguje jako „servis“ pro ostatní. Nejinak tomu bylo i v roce 2019.

V NTK proběhly čtyři organizační změny – poslední k 1. 1. 2020. Došlo k poměrně zásadnímu přeskupení činností zejména mezi odbory 3 a 4 a novým odborem 8. Do odboru 2 byl přesunut referát 231 (Galerie NTK). Současně bylo zrušeno oddělení pro podporu veřejných zakázek a projektů (25), jehož agenda včetně Národní fonotéky částečně přešla do odboru 8. Přestože nedošlo ke ztrátě pracovních pozic, měly všechny tyto změny značný vliv na dělbu práce mezi útvary. Měnily se i názvy a náplně práce útvarů, bylo proto nutné vydat novelu Organizačního řádu NTK, a to včetně popisů činností jednotlivých útvarů.

Odbor 2 dále ve spolupráci s ostatními odbory organizačně zajišťoval pravidelné agendy směřující k MŠMT – přípravu PHÚ a jeho čtvrtletní plnění, plán zadávacích řízení, mapu rizik, protikorupční tabulku, agendu mezinárodních organizací a akcí pořádaných NTK apod. Byly připraveny dva dodatky zřizovací listiny NTK, knihovna byla na vlastní žádost zařazena do seznamu výzkumných organizací schválených pro přijímání výzkumných pracovníků ze třetích zemí. Dále byly připraveny tabulkové podklady pro červnové jednání Rady TECH. Do působnosti odboru rovněž spadalo zajištění běžné právní pomoci pro útvary NTK a příprava statistických výkazů a plánu zahraničních cest. K 31. 12. 2019 byl odvolán z funkce vedoucího odboru 2 i statutárního náměstka ředitele PhDr. Jan Bayer, CSc.

České národní středisko ISSN

Oddělení 21 stabilně plnilo průběžné úkoly při registraci seriálových zdrojů, které vyplývaly z členství v systému ISSN. Ve spolupráci s MŠMT a MZV byl na popud Mezinárodního centra ISSN nastartován proces oficiálního přístupu ČR/NTK ke Statutům IC ISSN. Úkol znamenal přípravu, projednání a schválení přístupu vládou, oběma komorami parlamentu a prezidentem České republiky. Do konce roku 2019 se podařilo projednat a schválit materiál ve vládě, úkol pokračuje v roce 2020.

Oddělení komunikace

Oddělení 23 prošlo v průběhu roku četnými personálními změnami, a to včetně pozice vedoucího. Po celý rok se potýkalo s kritickým podstavem a hledáním posil. To nepochybně ovlivnilo plnění úkolů oddělení, zejména ve druhém pololetí. Přesto se podařilo udržet komunikační uzly i akceschopnost, některé komunikační oblasti však byly udržovány jen v míře nezbytně nutné. Byla zajištěna stálá komunikace s klienty NTK a jejich informovanost o provozu, službách a akcích NTK prostřednictvím webu, sociálních sítí, newsletteru, obrazovek apod. Plán akcí na rok 2019, včetně důstojných oslav 10 let NTK, byl naplněn. Oslavy se podařilo zorganizovat ke vši spokojenosti. Pokračovala spolupráce se sousedními vysokými školami a ústavy v rámci budování a rozvoje Kampusu Dejvice, a to včetně řešení jeho právního rámce.

Oslavy 10. výročí NTK

Právě oddělení komunikace, ve spolupráci s referátem krátkodobých pronájmů, dostalo na starost **přípravy, tvorbu programu a koordinaci oslav 10. narozenin nové budovy NTK**. Ty dopadly na výbornou, přičemž si do knihovny 9. září 2019 našly cestu jak stovky zvědavých zástupců z řad veřejnosti, tak desítky odborníků a přátel knihovny, které NTK pozvala.

Oslavy odstartovaly vernisáží venkovní výstavy „10 let s NTK“ ve fotografiích, v níž se podařilo zachytit klíčové momenty historie nové budovy NTK. Součástí byly rovněž atraktivní vzpomínky pamětníků, snímky prostředí, kde dnes NTK stojí, z minulého století, zajímavosti ze současnosti apod. Výstava byla věnována řediteli NTK Ing. Martinu Svobodovi a setkala se s pozitivním ohlasem.

Oddělení komunikace poté zajistilo tři komentované prohlídky NTK pro veřejnost, jichž se zúčastnili návštěvníci všech věkových kategorií. Zájemci se dozvěděli střípky z historie knihovny, zjistili informace o nové budově a její architektuře, interiéru nebo službách. Prohlídky proběhly zdarma.

Posléze následovala komentovaná prohlídka výstavy „Techné“ v Galerii NTK, na které kurátor MgA. Milan Mikuláščík s Bc. Petrem Nouzou připravili přehlídku nejstarších a nejvzácnějších knih, které nabízí Historický fond NTK. Zájemci si mohli prohlédnout mimo jiné také dílo *Underweysung der Messung* od Albrechta Dürera z roku 1525, které pojednává o perspektivě. Poté se návštěvníci potkali s vyhlášeným rumunským výtvarníkem Danem Perjovschim, autorem centrálního díla v Hale Služeb.

Zlatým hřebem byl večerní program. Nejprve v Hale služeb proběhly slavnostní proslovy ředitele NTK a významných hostů (vědců, rektorů univerzit, partnerů) a křest knih o NTK, poté „Macocho“ zaduněl koncert mezinárodně uznávaného barokního souboru Collegium 1704, který řídil dirigent Václav Luks. Nakonec před NTK zahrála pro širokou veřejnost oblíbená dejvická kapela Tata Bojs.

Ing. Jiří Burgstaller
vedoucí odboru

Rok 2019 byl desátým rokem existence Národní technické knihovny – a stejně tak Galerie NTK. Kulaté jubileum oslavila galerie v září výstavou Techné, která představila nejvzácnější poklady Historického fondu knihovny, tedy renesanční a barokní knihy z rozličných oborů: matematiky, geometrie, mechaniky, chemie, astronomie, kartografie či architektury.

Krásné svazky i mapové listy byly v galerii vystaveny po boku instalací, objektů, videí a obrazů od současných českých i zahraničních umělců, aby tak vyjádřily jednotu lidského poznání – vědeckého i uměleckého. Některá z nových děl vznikla speciálně při příležitosti jubilejní výstavy. Události se zúčastnil také Dan Perjovsch, autor centrálního díla NTK – více než dvou set kreseb na ochozech volného výběru –, který v galerii vytvořil místně specifickou intervenci na okenních tabulích.

Nebylo to poprvé, kdy byly v galerii vystaveny historické knihy z fondu NTK, nikdy to však nebylo v tak reprezentativní šíři. Výstava Techné se tak stala důstojnou oslavou činnosti galerie i vydatnou reprezentací bohatosti sbírek knihovny.

Kromě zmiňované výstavy byla další významnou výstavní událostí i společná prezentace významného českého exilového sochaře Rudolfa Valenty v konfrontaci s mladým slovenským autorem Petrem Demkem, který v galerii vytvořil ambiciózní prostorovou instalaci. Šlo o první soubornou výstavu nedávno zesnulého Rudolfa Valenty v Čechách. Výstava vznikla ve spolupráci s rodinou umělce.

Kabinet architektury ČVUT vytvořil pro NTK samostatnou expozici světově proslulého japonského architekta Araty Isozakiho, který shodou okolností během příprav expozice obdržel nejvýznamnější architektonické ocenění – Pritzker Prize.

Dále se v NTK dvěma výstavními projekty, připomínajícími důležitá výročí, prezentoval Národní památkový ústav. Na začátku roku dobíhající výstavou k stému výročí založení republiky, na konci roku pak prezentací, připomínající památkovou péči po sametové revoluci. V neposlední řadě se v galerii odehrála výstava, tematizující nejvýznamnější polské vědecké objevy, která vznikla ve spolupráci s Polským kulturním centrem. Součástí výstavy byl doprovodný program, spočívající v řadě přednášek, workshopů a filmových projekcí.

Jako každý rok patřil jeden z výstavních termínů v galerii pracím studentů – tentokrát z ateliéru Nových médií prof. Anny Daučíkové z Akademie výtvarných umění.

V parteru své fotografie představil aktivistický fotograf Petr Zewlák Vrabec, jenž právě za sérii prezentovanou v NTK získal v době trvání výstavy prestižní cenu Czech Press Photo.

Výstavní rok 2019 se tak nesl v jistém smyslu ve slavnostním duchu, přičemž se v NTK oslavovalo jak jubileum, tak významná ocenění prezentovaných umělců.

MgA. Milan Mikuláščík

kurátor

Odbory pro uživatelskou podporu a informační management

Od automatizovaných výpůjček a moderní studovny k e-zdrojům a znovuzrození akademické knihovny

Národní technická knihovna je už deset let neodmyslitelnou součástí dejvického technologického kampusu. Stala se místem, kam uživatelé chodí rádi. Knihovna podporuje jejich studium a práci tím, že nabízí příjemné, moderní a bezpečné prostředí, špičkové odborné zdroje a vlídnou, avšak seriózní pomoc při orientaci v odborných zdrojích a práci s nimi.

Od svého přestěhování jsme ušli velký kus cesty a řada služeb i procesů prošla zásadní proměnou. Z pohledu uživatelských a technických služeb určovaly první dekádu v nové budově uprostřed dejvického kampusu čtyři hlavní trendy, které se navzájem prolínaly:

1. Nastavení služeb a procesů v nové budově
2. Automatizace a algoritmizace procesů a služeb
3. Přechod od převážně tištěných k digitálním kolekcím a nástup open access
4. Znovuzrození akademické knihovny a související internacionalizace a rozvoj online služeb

Automatizace procesů a vzestup elektronických kolekcí

Nová budova NTK se v krátké době stala přirozeným srdcem kampusu a oblíbeným místem pro studium i setkávání. V loňském roce jsme v knihovně zaznamenali takřka milion návštěv a počet registrovaných uživatelů byl oproti roku 2008 (poslednímu kompletnímu roku ve staré budově) pětinasobný. Výrazně se změnila struktura našich uživatelů ve prospěch studentů, kteří nyní tvoří 76 % registrovaných uživatelů, a narostl i počet zahraničních uživatelů. Nečekané oblibě se od začátku těší Noční studovna. Abychom zájem o ni uspokojili, zvyšovali jsme nejprve počet studijních míst a poté dále rozšiřovali otvírací dobu veřejných prostor.

Umístění knih ve volném výběru a samoobslužné půjčování a vracení proměnilo uživatelskou zkušenost i naši náplň práce. Uvolněné personální kapacity jsme zpočátku věnovali registraci uživatelů, avšak s postupným zaváděním automatického prodlužování registrací od roku 2014 klesal i rozsah této agendy.

Ve chvíli, kdy rutinní činnosti přebraly samoobslužná zařízení a počítačové programy, jsme mohli na pultech věnovat stále více času individuální pomoci uživatelům. V důsledku těchto změn rostly kompetenční nároky na pracovníky služeb. To, společně s dalšími faktory, nakonec vedlo ke splynutí „pultových“ a referenční služeb a jejich transformaci v uživatelskou podporu a pokročilou informační podporu studentů.

V souladu s globálními trendy klesal zájem o tištěné fondy ve formě výpůjček z knihovny i prostřednictvím meziknihovních výpůjčních služeb.

Přechod k elektronickým kolekcím se výrazně odrazil i v akviziční politice a prostředcích vynaložených na nákup zdrojů. V roce 2011 vydávala NTK při nákupu elektronických zdrojů 60 % rozpočtu na nákup, v roce 2019 to bylo už 90 %. V reakci na měnící se poptávku uživatelů jsme v roce 2017 zahájili obsahovou prověrku dokumentů uložených ve volném výběru s cílem přesunout nepoužívané kolekce do skladů a uvolněné prostory dát k dispozici uživatelům.

V důsledku výše popsaného stavu došlo v oblasti technických služeb k řadě organizačních a personálních změn. Klesající objem nakupovaných, zpracovávaných a vázaných tištěných dokumentů umožnil sloučit řadu agend a spojit jmennou a věcnou katalogizaci do jednoho procesu. Zároveň jsme personálně posílili revizi fondu, jejíž objem práce v souvislosti s chystanými úpravami ve volném výběru narostl.

V rámci příprav, spojených s přechodem na knihovní platformu nové generace, přistupujeme v posledním roce k opravování a doplňování katalogizačních záznamů včetně nových autorit, a to tak, aby bylo možné informace o našich dokumentech jednoduše sekundárně zpracovávat. Do záznamů vzácných tisků připojujeme ve velkém počtu odkazy na volně dostupné digitalizáty domácí, ale zejména zahraniční provenience. Zároveň upravujeme stávající procesy, abychom v budoucnu mohli co nejvíce záznamů stahovat automaticky.

Znovuzrození akademické klubovny

Zlomovým bodem pro nás byla **integrace** s ústřední knihovnou VŠCHT Praha v roce 2013 a s knihovnou ÚOCHB AV ČR o rok později. Po mnoha letech jsme mohli sloužit vlastním akademickým uživatelům, kteří na nás plně spoléhali.

Začali jsme se seriózně zabývat poznáváním toho, kdo jsou naši (potenciální) uživatelé a jak je můžeme efektivně podporovat. Po dohodě s našimi partnery jsme v roce 2015 výrazně omezili poskytování rešerší, které byly do té doby páteří službou pokročilé podpory. Následně jsme celkově opustili narativ knihovnických bibliografických a referenčních služeb, které mívají tendenci zahltit uživatele vyčerpávající nabídkou existujících zdrojů, nástrojů a vědou o nich. Místo toho se nyní snažíme pečlivě naslouchat uživatelům a přizpůsobovat obsah služeb i jazyk jejich potřebám, nárokům a zkušenostem.

Cílem našich konzultačních a vzdělávacích služeb a informačních zdrojů je podporovat akademickou a profesní úspěšnost našich uživatelů. Propojujeme uživatele s relevantními informačními zdroji a ve spolupráci s vyučujícími se snažíme rozvíjet přenositelné kompetence studentů a začínajících výzkumníků. Zaměřujeme se přitom nejen na vyhledávání a citování informačních zdrojů, ale dbáme i na rozvoj kritického myšlení a hodnocení zdrojů. Stále častěji pomáháme také s rozvojem akademického psaní a publikování a budováním kariéry v akademické sféře. O užitečnosti a kvalitě našich služeb snad svědčí i rostoucí zájem a hodnocení uživatelů. V roce 2019 jsme poskytli 298 konzultací a v rámci 37 workshopů a seminářů jsme proškolili více jak šest stovek uživatelů. Důležitým ukazatelem správného směřování je pro nás prohlubující se spolupráce se středoškolskými a vysokoškolskými pedagogy, ať už jde o workshopy pro středoškolské studenty a učitele, nebo kurz Scientific writing in English, spolupořádaný s pedagogy z ČVUT. Kromě nepopíratelného vzdělávacího významu se tak NTK stala i jedinečným místem pro setkávání a výměnu zkušeností mezi studenty, doktorandy, výzkumníky a učiteli z různých studijních oborů ve vysoce rozříštěné organizační struktuře univerzit a vysokoškolského vzdělávání vůbec.

Spolupráce s našimi akademickými partnery ovlivnila také strategii budování fondu. V roce 2016 vznikla knihovní rada NTK, složená ze zástupců okolních vysokých škol, která se zapojuje do výběru předplácených a nakupovaných dokumentů. V roce 2014 bylo přehodnoceno stávající portfolio e-zdrojů a bylo významně rozšířeno o akademické zahraniční, ale i české zdroje, např. o encyklopedii Britannica, hojně užívanou našimi středoškolskými partnery. Od roku 2017 je většina zdrojů nakupována prostřednictvím národního konsorcia CzechELib. Díky tomu došlo v následujících letech k rozšíření fondu e-časopisů a výrazně se rozrostla také nabídka e-knih, nakoupených od předních akademických vydavatelství, a to na základě využívání zdrojů uživateli, tj. metodou "Evidence-based selection". Tento trend pokračuje i nadále. V roce 2019 jsme zavedli uživateli řízenou akvizici e-knih také při nákupu od dalších nakladatelů (např. Demand-drive acquisition od ProQuest a již zmíněná Evidence-based selection od EBSCOHost).

Ve spolupráci s projektem CzechELib se útvár budování fondu podílí na tvorbě analytických akvizičních a statistických nástrojů Pythie a [Celus](#). Ty nám umožňují sledovat a vyhodnocovat veškeré požadavky uživatelů a vybrat ten nejvíce efektivní a hospodárný způsob dodání dokumentu, ať už je to nákup do vlastních fondů, nebo objednávka z jiné knihovny. Není možné ani nutné, aby naše knihovna přímo vlastnila veškeré dokumenty, které mohou uživatelé potřebovat. Důležité je, co dokážeme uživatelům zprostředkovat.

Počet vnitrostátních požadavků na naše meziknihovní služby klesá, a to v důsledku lepší dostupnosti dokumentů publikovaných v režimu otevřeného přístupu nebo zpřístupňování prostřednictvím serverů pro nelegální sdílení akademických zdrojů (např. SciHub nebo LibGen). Přesto mezinárodní knihovní síť nabývá na významu a má velký potenciál při budování globální, sdílené, nekomerční kolekce dostupné prostřednictvím otevřeného přístupu a sdílení zdrojů. Mezinárodní spolupráce je v současném globálním akademickém prostředí pro dodávání dokumentů zásadní. V roce 2015 se nám podařilo získat certifikát STAR library, který dokládá, že meziknihovní služby a služby dodávání dokumentů v NTK se vyrovnají službám špičkových akademických knihoven vyznačujících se silným zaměřením na uživatele a přístupem založeným na spolupráci. Mezinárodní spolupráce vyvrcholila v roce 2019, kdy jsme společně s asociací IFLA uspořádali mezinárodní konferenci 2019 IFLA ILDS Conference s podtitulem Beyond the Paywall: Resource Sharing in a Disruptive Ecosystem.

Jakkoliv je pro naše fondy a služby důležitá spokojenost našich uživatelů a zadání našich partnerů, čerpáme při své práci i z mezinárodních standardů a inspirujeme se špičkovými akademickými knihovnami technických univerzit po celém světě. Věříme, že nabídkou služeb, které odpovídají aktuálním světovým trendům a standardům, pomáháme kultivovat a inspirovat akademické prostředí. Informace o poskytnutých pokročilých službách uchováváme v systému pro řízení vztahu se zákazníky CRM NTK. Analýza těchto záznamů nám pomáhá nejen zachovávat kontinuitu, ale také identifikovat opakující se vzorce uživatelského chování a odhalovat mezery v rozvoji přenositelných kompetencí, táhnoucí se celým vzdělávacím systémem. Na základě těchto analýz a našich zkušeností se v posledních letech novým cílem stává snaha **aktivně a pozitivně ovlivňovat vzdělávání v doméně naší expertízy a inspirovat naše uživatele k excelenci a zvědavosti.**

Ing. Petra Procházková
vedoucí odborů

Odbor pro informační technologie, ICT služby a infrastrukturu

V provozu odboru 5 dominovaly v roce 2019 rozvojové infrastrukturní projekty obnovy síťového vybavení a multifunkčních tiskových zařízení.

Obnova síťového vybavení umožnila interní páteřní síťovou komunikaci v rychlostech teoreticky až 40Gbit/s a celkové zjednodušení fyzické infrastruktury. NTK je tak připravena na budoucí rozvoj např. v oblasti nových bezdrátových technologií standardu IEEE 802.11ax nebo pro zavádění systému CCTV ve vysokém rozlišení.

Nová multifunkční tisková zařízení poskytují nový standard v kvalitě služeb poskytovaných zákazníkům především z hlediska uživatelské pohodlnosti, rychlosti a kvality zpracování. Vyjma zvýšení spolehlivosti a kvality tisku tak nově lze využívat např. služeb OCR a v přípravě je i nasazení 3D tisku.

Zajišťovali jsme 54 ICT zakázek, z toho 2 nadlimitní (Upgrade tiskového systému a Upgrade LAN). Pokračovali jsme v konsolidaci oběhu a zpracování dokumentů odboru 5 v systému Redmine (evidence majetku, evidence SW, předávací protokoly). Zahájili jsme proces vyřazování zastaralého HW a SW. Byla vydána aktualizace koncepce IT NTK dle Informační směrnice.

Marek Šorm
vedoucí odboru

Oddělení 53

V průběhu roku 2019 bylo vyřešeno 205 větších, převážně provozních, ticketů, většinou se týkajících správy knihovního systému Aleph (pro integrované knihovny NTK, VŠCHT a UOCHB), na něj navazujících systémů VuFind, digitální knihovny Kramerius a projektu Virtuální národní fonotéky.

Průběžně se pracovalo na aktualizaci spravovaných open source programů na aktuální verzi (Kramerius 5, VuFind 6). Oddělení 37 zastupovalo NTK

ve vývojové skupině programu Kramerius a podílelo se tím na jeho rozvoji. Pokračovala práce na zabezpečení a monitoringu fyzického fondu a obnova hardware využívajícího technologii RFID.

Technická správa a vývoj NUŠL a IDR postaveném na systému Invenio byla předána odboru pro strategii a rozvoj.

Jan Kolátor

oddělení knihovních systémů

Odbor ekonomicko-provozní

Rok 2019 se nesl v duchu oslav desátého výročí NTK. Těmto oslavám s bohatým programem, který vyústil ve slavnostní večer, předcházela řada příprav a plánování, hledání jednotlivých finančních zdrojů a sestavení vlastního rozpočtu celé akce. To vše si vyžádalo desítky hodin práce napříč celým ekonomickým úsekem, které se zúročily v povedenou a důstojnou oslavu.

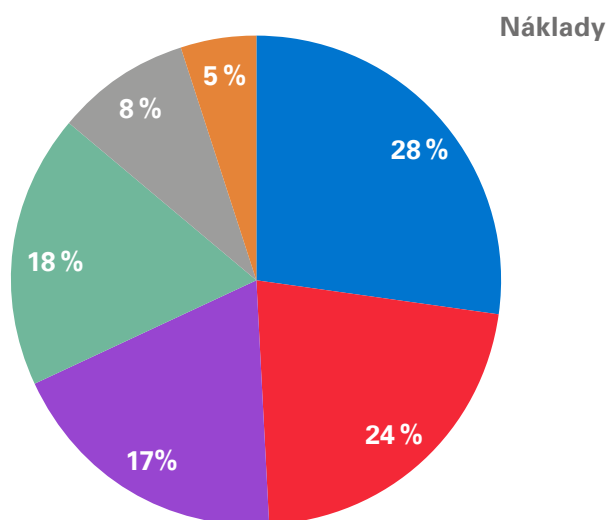
Problémy s neúplnou kompatibilitou účetního systému a přenosem dat do Centrálního systému účetních informací státu (CSÚIS), které přetrvávaly od roku 2017, byly řešeny s dodavatelskou firmou, jež doprogramovala na konci roku 2019 rozšíření výkaznictví PAP o části 15, 16 a jejich přílohy a implementovala výkaz cash flow. Testování a ostrý provoz těchto funkcionalit účetního systému bude probíhat v roce 2020.

Rozpočet

Rozpisem závazných a orientačních ukazatelů na rok 2019 byl po realizovaných úpravách rozpočtu přiznán NTK příspěvek na provoz, včetně účelově určených finančních prostředků, v celkové výši 174 874 350 Kč v následujícím členění:

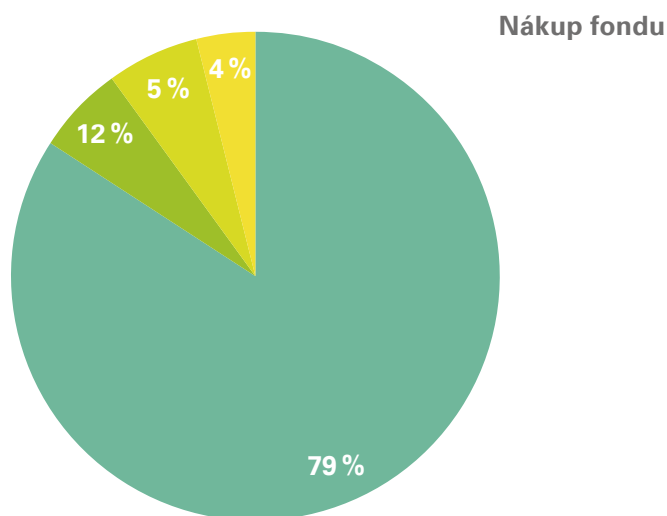
Náklady na provoz celkem	188 224 925,00
Výnosy celkem	13 350 575,00
Výnosy bez zapojení fondů	9 624 660,00
Zapojení rezervního fondu	3 725 915,00
z toho zapojení do platů:	473 088,00
Příspěvek na provoz celkem	174 874 350,00
Limit mzdových prostředků	52 758 281,00
v tom: limit prostředků na platy	51 285 281,00
limit OON	1 473 000,00
Ostatní běžné výdaje	122 116 069,00
v tom: zákonné odvody (34% z platů a OON)	17 480 123,00
příděl do FKSP (2% z platů)	1 025 706,00
provozní běžné výdaje	103 610 240,00
Investiční výdaje	0,00
Limit počtu zaměstnanců	140,39

Položka	Náklady
Nákup fondu	34 337 502,74 Kč
Platy	52 758 281,00 Kč
Provoz budovy	45 428 436,50 Kč
IT	9 611 672,78 Kč
Odpisy	31 669 875,00 Kč
Ostatní náklady	14 419 156,98 Kč

Z toho:

Nákup fondu	Náklady
EIZ – knihy, databáze	2 024 000,00 Kč
EIZ – kolekce časopisů	28 089 000,00 Kč
Tištěné knihy	1 785 000,00 Kč
Tištěné časopisy	1 438 000,00 Kč

Mimo výše uvedený rozpis ukazatelů rozpočtu byla na projekt CzechELib v roce 2019 na projektový účet přijata dotace v celkové výši 435 751 577,14 Kč.

Na krytí nákladů projektu byly v první řadě využity nespotřebované prostředky, převedené do rezervního fondu v minulých letech. Z rezervního fondu byla v souladu s § 54 odst. 7 zákona č. 218/2000 Sb. vyvedena nespotřebovaná dotace z minulého období, a to ve výši 331 331 723,36 Kč. Celkové náklady projektu činily 520 749 235,99 Kč.

Výnosy NTK

Vlastní výnosy, rozpočtované ve výši 9 624 660 Kč, byly překročeny.

Nejvýznamnější položkou vlastních výnosů byly výnosy z pronájmů ve výši 9 903 237,20 Kč. S účinností od 1. 3. 2019 byly výnosy z pronájmů prostor, nesouvisejících s činností knihovny jako vzdělávacího centra, vykazovány v rámci jiné činnosti. Jedná se o pronájmy prostor, které jsou pro chod knihovny nadstavbou, ale knihovna nemůže jejich provozování zajišťovat vlastními silami – garáže, kavárna, prodejna výpočetní techniky atd. V hlavní činnosti zůstaly takové pronájmy, které bezprostředně souvisejí s naplňováním hlavního účelu existence knihovny jako vzdělávacího a kulturního centra.

Další významnou položkou vlastních výnosů jsou tržby za knihovní služby ve výši 1 173 272,00 Kč.

Výnosy (bez CzechELib)	Zůstatek
Výnosy z prodeje služeb	1 173 272,00 Kč
Výnosy z pronájmů	9 903 237,20 Kč
Úroky z prodlení	6 176,93 Kč
Čerpání fondů	4 574 429,13 Kč
Ostatní výnosy z činnosti	20 052 267,19 Kč
Kurzové zisky	37 620,08 Kč
Výnosy z transferů	175 353 678,00 Kč
Celkem	211 100 680,53 Kč

Náklady NTK

V roce 2019 dosáhly náklady v rámci kmenové činnosti částky 207 995 813,54 Kč. Z hlediska velikosti jsou nejvýznamnější nákladovou položkou náklady na služby v celkové výši 71 821 428,30 Kč, kde 24 259 062,03 Kč tvoří licenční poplatky na EIŽ, 27 215 014,90 Kč náklady spojené s provozem budovy, který je zajišťován prostřednictvím facility manažera. Jedná se o náklady na úklid, ostrahu, revizi a správu technických zařízení atd. V položce materiál jsou nejvyšší náklady 8 420 371,27 Kč na pořízení knih a časopisů. Náklady na opravy a údržbu jsou z převážné části financovány z FRM.

Náklady (bez CzechELib)	Skutečnost
Materiál	11 230 161,01 Kč
Náklady na energie	9 601 876,51 Kč
Opravy a údržba	2 173 522,44 Kč
Cestovné	384 624,40 Kč
Náklady na reprezentaci	2 097 132,20 Kč
Služby	71 821 428,30 Kč
Mzdové náklady	54 304 023,00 Kč
Zákonné odvody a další mzdové náklady	21 202 959,50 Kč
Jiné daně a poplatky	651 344,00 Kč
Ostatní pokuty a penále	554 445,92 Kč
Ostatní náklady z činnosti	796 836,05 Kč
Odpisy	31 669 875,79 Kč
Drobný majetek	1 316 372,64 Kč
Ostatní náklady	191 211,78 Kč
Celkem	207 995 813,54 Kč

Hospodářský výsledek

NTK dosáhla v roce 2019 kladného hospodářského výsledku při využití § 66, odst. 8, vyhlášky 410/2009 Sb. v platném znění, který umožnil výsledkově snížit fond reprodukce majetku o 18 891 277,75 Kč. Závěrková úprava byla provedena jednak zapojením odpisů do zlepšeného hospodářského výsledku a dále zapojením nedočerpaných prostředků OON, stejně tak nedočerpaných prostředků, které byly poskytnuty jako členský příspěvek mezinárodním organizacím v roce 2019. Hospodářský výsledek z hlavní činnosti před zdaněním činil celkem 4 413 201,67 Kč, po zdanění pak celkem 3 104 866,73 Kč.

Jiná činnost

Jiná činnost slouží k efektivnímu využití majetku, se kterým NTK hospodaří, a je sledována odděleně od hlavní činnosti. Předmětem hospodaření je rovněž technické a interiérové vybavení budovy. Celkové výnosy dosáhly částky 6 504 768,20 Kč, z toho výnosy z pronájmů činily 6 477 082,25 Kč a ostatní výnosy z činnosti byly 27 685,95 Kč. Celkové náklady byly vykázány ve výši 5 935 823,26 Kč. Výsledkem hospodaření po zdanění byl zisk 568 944,94 Kč.

Hospodářský výsledek v částce 3 673 811,67 Kč bude převeden částečně do rezervního fondu a částečně do fondu odměn. Zaúčtování rozdělení hospodářského výsledku bude provedeno po schválení nadřízeného orgánu

Lidské zdroje

Limit průměrného přepočteného počtu zaměstnanců v roce 2019 byl 140,39. V NTK pracovalo k 31. 12. 2019 celkem 168 zaměstnanců, z toho 104 žen. V mimoevidenčním stavu měla NTK 9 zaměstnankyň.

Věkový průměr zaměstnanců byl 43 let a vysokoškolské vzdělání mělo 63 % zaměstnanců.

Organizační uspořádání NTK bylo upraveno s platností od 1. 2. 2019 s cílem racionálněji rozdělit činnosti mezi odbory 3 a 4 a nově je v rámci těchto odborů konsolidovat. Pro posílení strategického řízení rozvoje zároveň vznikl odbor 8 – Odbor pro strategii a rozvoj –, který mj. převzal odpovědnost za tuto oblast, a to včetně systému Získej do doby jeho předání do běžného provozu. Při změně nedošlo k nárůstu zaměstnanců v evidenčním počtu.

Rozvoj a vzdělávání zaměstnanců jsou pro řízení lidských zdrojů v NTK prioritou. Vzdělávací aktivity s cílem rozšiřování a prohlubování vědomostí zaměstnanců jsou dle potřeb odborných útvarů zabezpečovány v rámci jak interních, tak externích vzdělávacích akcí, které probíhají formou přednášek a seminářů. Zaměstnanci s oblibou navštěvují také odborné konference.

Jazyková výuka probíhá v NTK formou pravidelných lekcí anglického jazyka.

Ing. Ivan Proche
vedoucí odboru

Národní centrum pro elektronické informační zdroje CzechELib (dále jen „CzechELib“) zahájilo již třetí rok svého fungování. CzechELib je realizován od roku 2017 na základě schváleného projektu ze strany Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“) a jeho Operačního programu Výzkum, vývoj a vzdělávání (dále jen „OP VVV“). Cíle zůstaly i pro rok 2019 nezměněny – zajišťování podpory nákupu a správy elektronických informačních zdrojů (dále jen „EIZ“) české výzkumné komunitě. CzechELib v roce 2019 zastupuje již 120 členských institucí. S MŠMT se podařilo vyjednat a schválit rozšíření podpory pro všechny členské instituce, respektive všichni členové konsorcia CzechELib mají od roku 2020 nárok na podporu ve výši 50 % nebo 70 % dle typu EIZ.

V roce 2018 bylo zahájeno 14 nových veřejných zakázek s poskytovateli EIZ. Přes tyto veřejné zakázky ve formě jednacního řízení bez uveřejnění byly zajištěny nové EIZ pro rok 2019. V roce 2019 tak vzrostly finanční závazky ze všech 34 uzavřených licenčních smluv na 568 123 Kč. Současně proběhl v souladu s harmonogramem výběr záloh od členských institucí a na to navazující vyúčtování.

Počátkem roku 2019 proběhla již standardní nominace nových EIZ na rok 2020. Členské instituce nominovaly EIZ, které byly rozděleny do 17 veřejných zakázek. Během léta se podařilo veškerou dokumentaci schválit a v říjnu veřejné zakázky vyhlásit. S ohledem na již třetí kolo pořízení EIZ se veškeré procesy znatelně zrychlily a do konce roku se podařilo uzavřít dalších 16 licenčních smluv.

Mimo 17 veřejných zakázek na EIZ vyjednala NTK s MŠMT možnost zařadit – od roku 2020 do portfolia EIZ s nárokem na podporu 50 % – i EIZ SCOAP3.

K již zavedeným smlouvám využívaným v předešlých letech přibyla nová verze smlouvy, tzv. rámcová smlouva o centralizovaném zadávání. Tato smlouva umožňuje členské instituci přidání EIZ, který byl pro následný kalendářní rok předmětem veřejné zakázky, avšak ve své poptávce ho závazně nepoptala. Všechny vzory smluv, využívané pro akvizici nových EIZ, prošly revizí, zejména s ohledem na zapracování připomínek členských institucí. Licenční smlouvy byly zjednodušeny pouze na verzi pro přímé vydavatele nebo jejich exkluzivní dodavatele.

Podařilo se vyvinout a spustit softwarový nástroj na správu EIZ - Electronic Resources Management System (dále jen „ERMS“). V ERMS vidí členské instituce EIZ, které přes CzechELib odebírají, jejich ceny a veškerou dokumentaci. V ERMS si mohou plánovat i své akvizice. Ke konci roku 2019 se podařilo spustit druhý očekávaný softwarový nástroj, a sice statistický software CzechELib Usage Statistics (dále jen „CELUS“). CELUS umožňuje členské instituci mapovat využívání svých EIZ pořízených jak přes CzechELib, tak své akviziční nástroje. Členské instituce zároveň vidí využitelnost svých EIZ v porovnání s ostatními, anonymizovanými členskými institucemi.

Projekt CzechELib se ke konci roku podílel na konferenci KRECon s názvem Open Access Seeking Balance. Mimo této významné mezinárodní konference se zástupci projektu zúčastnili dalších významných akcí: Bibliotheca Academica, ICOLC, Frankfurt Book Fair, EUA Brusel, Berlin Open Access Conference, Regional Consortia Meeting Budapešť, ESAC workshop atd. NTK zároveň aktivně spolupracuje s Úřadem vlády České republiky na Akčním plánu pro implementaci Národní strategie otevřeného přístupu České republiky k vědeckým informacím na léta 2017–2020. Zde NTK přímo odpovídala za naplnění konkrétních opatření či na jiných nepřímo spolupracovala. Na úřadu vlády vznikla pracovní skupina na vysoké úrovni při CzechELib, která zastupuje Českou republiku pro jednání s vydavateli a s relevantními partnery z EU pro spolupráci v režimu zlatého přístupu.

Úspěšné naplňování projektu CzechELib je podmíněna řadou faktorů, zejména stabilizací metodických postupů, flexibilní komunikací se všemi 120 členskými institucemi prostřednictvím pověřených osob, znalostí nových postupů ze strany poskytovatelů EIZ atd. Mimo tyto klíčové aspekty je činnost projektu CzechELib podpořena činností Odborné rady, které předsedá ředitel NTK Ing. Martin Svoboda, a činností Řídicího výboru, kterému předsedá náměstek sekce vysokého školství, vědy a výzkumu MŠMT PhDr. Pavel Doleček, Ph.D. Projektový tým CzechELib se podařilo v roce 2019 stabilizovat, a to včetně obsazení pozice ředitele.

Ing. Jiří Burgstaller

ředitel odboru, hlavní manažer projektu

Odbor pro strategii a rozvoj

V roce 2019 byl v NTK nově založen odbor pro strategii a rozvoj. Jeho cílem je definovat a iniciovat strategie NTK v jejím hlavním zaměření (tzv. „core bussiness“), tedy v oblasti pokročilých informačních služeb pro akademickou a firemní sféru. Znamená to sledovat trendy vývoje těchto služeb a udržovat aktivní kontakt s akademickými a výzkumnými institucemi i komerčními subjekty.

Zásadní je spolupráce s externími domácími i zahraničními experty a dalšími odbornými subjekty. Úkolem nového odboru je rovněž navrhovat a doporučovat systémová řešení v oblasti podpůrných knihovních systémů, a to v souladu se světovými trendy a standardy. Klíčová je i koordinace jejich vývoje, testování a nasazení k praktickému využití s cílem zabezpečit efektivní správu a služby na jedné straně a uživatelský komfort na straně druhé (samozřejmě s ohledem na interní a externí softwarová a hardwarová řešení).

Ing. Eva Dibuszová, Ph.D.
vedoucí odboru

ZÍSKEJ

Projekt ZÍSKEJ je národní platforma pro poskytování meziknihovních výpůjčních služeb a služeb dodávání dokumentů, která je propojená s vyhledávačem Centrálního portálu knihoven (CPK). Pracovníkům knihoven poskytuje propracovanou platformu pro sledování a vyřizování objednávek, podkladů pro vyúčtování a statistik. V souladu s koncepcí rozvoje knihoven v České republice na léta 2017 až 2020 tak ZÍSKEJ pomáhá naplnit cíl jednoduchého a komplexního zpřístupnění a sdílení informačních zdrojů a služeb knihoven prostřednictvím Centrálního portálu knihoven.

Cílem projektu v roce 2019 byl rozvoj a zajištění provozu systému ZÍSKEJ, včetně školení, propagace a zapojování knihoven, dále zajištění odborné technické podpory a průběžné uživatelské testování stávajících a nových modulů systému, a to díky podpoře programu VISK 8/B.

Zajištěny byly následující činnosti:

- administrace systému ZÍSKEJ uloženého na serverech NTK ve čtyřech instancích (produkční, testovací, vývojářské a školicí),
- profylaxe, správa a kontrola návazností API na další systémy (databázi registrace, server knihovny.cz, účetní systém, platební bránu),
- smluvní zajištění technické podpory softwaru ZÍSKEJ (Plone/Zope a další python komponenty),
- zajištění a organizování pilotního provozu ZÍSKEJ, který probíhal od 1. května do 31. srpna 2019, podpora 22 zapojených knihoven,
- uživatelské testování funkčnosti a uživatelského rozhraní modulů pro MVS odbornými pracovníky knihoven, které se zapojily do pilotního provozu,
- vypracování a vyhodnocení dotazníků zpětné vazby z pilotního provozu, předání požadavků vývojářům a vylepšení ZÍSKEJ na základě zmíněné zpětné vazby,
- úpravy systému a změny workflow na základě výstupů a návrhů z testování z pilotního provozu,
- nasazení modulu pro službu dodávání dokumentů ve variantě meziknihovních reprografických služeb (tento modul byl ovšem na základě nové smlouvy s DILIA prozatím vypnut),
- ladění API na propojení s CPK pro zajištění samoobslužného režimu,
- kompletace smluv, které Servisní centrum ZÍSKEJ uzavírá s každou účastnickou knihovnou, kompletace provozního řádu, knihovního řádu, ceníku, souhlasu GDPR,

- administrativní, personální a materiální zajištění provozu Servisního centra ZÍSKEJ, po organizačních a personálních změnách byly alokovány dva celé pracovní úvazky v NTK pro dvě pracovnice Servisního centra. V průběhu roku došlo k menším změnám ve složení týmu, který se podílel na správě a provozu systému a přípravě Servisního centra ZÍSKEJ,
- správa a provoz informačního portálu [ZÍSKEJ](#), portál byl upraven, doplněn a aktualizován, čtenáři na něm našli aktuální informace, dokumenty ke stažení, informace o školení atd.,
- vypracování podrobných návodů pro práci se ZÍSKEJ, které jsou dostupné na infoportálu služby ZÍSKEJ,
- vypracování komunikační a propagační strategie, na jejímž základě byla služba propagována. Zasloužily se o to například články Kateřiny Soukalové v časopisech DUHA, Ikaros a Zprávy KNAV či příspěvek Jana Pokorného o národní službě ZÍSKEJ na odborné mezinárodní konferenci IFLA,
- realizace série školení a workshopů pro více než 170 knihoven a 304 knihovníků v ČR. Školení bylo organizováno v budově NTK a pro knihovny v regionech prostřednictvím krajských vědeckých knihoven a knihoven s regionální působností. Pro potřeby školení byl po skončení pilotního provozu na základě zpětné vazby z dosavadních školení vypracován nový formát školení – praktický workshop. Byla připravena nová podrobná školící dokumentace, která obsahuje prezentace, pracovní listy s konkrétními příklady pro procvičení, dotazník zpětné vazby, který bude podkladem a oporou pro školení i v dalších letech. Z jednotlivých školení byla sebrána a vyhodnocena zpětná vazba.

Hlavním přínosem projektu, podpořeného v roce 2019 dotací VISK 8/B, bylo zajištění provozu a rozvoje funkčního systému pro meziknihovní výpůjční služby a služby dodávání dokumentů na národní úrovni, který je technicky a organizačně připravený k používání proškolenými knihovníky. Ti ho i otestovali v pilotním provozu, kterého se zúčastnilo 22 knihoven. Zpětná vazba byla veskrze pozitivní, dílčí připomínky v řádu jednotek byly ihned zapracovány. Pro plné využívání systému je nutné uzavřít smlouvy s členskými knihovnami CPK a také pokračovat v propagaci služby, např. školeními v knihovnách, která přinese administrátorskou a uživatelskou znalost v dostatečném počtu knihoven. Je nezbytné přijmout připravený právní rámec všemi zúčastněnými stranami a fakticky zapojit knihoven do platformy.

PhDr. Jan Pokorný, Ph.D.

systémový architekt NTK a řešitel projektu ZÍSKEJ

Repozitáře NTK (Referát Národní úložiště šedé literatury)

V roce 2019 se plně rozběhla práce na upgradu softwaru Invenio, využívaného pro oba repozitáře, které NTK provozuje: Národní úložiště šedé literatury (NUŠL) a Institucionální digitální repozitář. Rok 2019 byl věnovaný pracím na upgradu NUŠL, přičemž se potvrdilo, že nejde o nic jednoduchého.

Současný metadatový model pro NUŠL prošel revizí a vzešly z něj dva nové, zrevidované modely – pro vysokoškolské kvalifikační práce a obecně pro ostatní typy dokumentů. Repožitář NUŠL bude po upgradu využívat validace dat a řízené slovníky, čímž dojde k lepší kontrole dat na vstupu jak u jejich ručního vkládání, tak při harvestování záznamů. Dále proběhl import dat VŠKP ze stávajícího repozitáře NUŠL a také jejich testování. Vzniklo základní uživatelské rozhraní, zobrazování jednotlivých záznamů a základní editace jednotlivých záznamů. V upgradu se bude pokračovat také v roce 2020. Zároveň proběhla revize smluv o spolupráci s poskytovateli obsahu do NUŠL a byl vytvořen první návrh nové smlouvy, která by měla sjednocovat všechny možné varianty spolupráce.

V rámci mezinárodní spolupráce s organizací GreyNet International proběhla účast NTK v programovém výboru International Conference on Grey Literature a také na konferenci samotné. NUŠL byl zařazen mezi zdroje pro WorldWideScience, tedy portál pro vyhledávání vědeckého obsahu z různých zdrojů po celém světě.

V rámci činnosti referátu byl s finanční podporou MŠMT uspořádán 12. ročník Konference o šedé literatuře a repozitářích. Konference s mezinárodní účastí (hosté přijeli poprvé i z USA nebo Kanady) proběhla 17. října a na programu bylo celkem 12 příspěvků z oblasti provozu digitálních repozitářů, netypické šedé literatury, otevřené vědy, autorského práva i výzkumných dat.

Mgr. Hana Vyčítalová

vedoucí referátu NUŠL

Virtuální národní fonotéka

V průběhu roku 2019 pokračovala NTK v úsilí o stabilizaci a další posun v rozvoji portálu [Virtuální národní fonotéka](#). Proběhly například kontrola a aktualizace nastavení parametrů pro sklizení (řada knihoven měnila v průběhu času knihovní systémy, odkazy z portálu tak nefungovaly) či byla zahájena analýza dat a možností stávajícího technického řešení portálu směrem k budoucímu vývoji.

Dále pracovníci prověřili nastavení statistických měření a provedli a vyhodnotili dvě dotazníkové akce za účelem zjišťování potřeb a představ návštěvníků o službách portálu. Nezapomnělo se ani na průběžné aktualizace informací na webových stránkách, mimo jiné bylo také zahájeno zkušební dodávání dat do Souborného katalogu.

Rozvoj byl podpořen dotací z programu VISK 1. Cílem projektu bylo jednak zavedení nových funkcí (instalace protokolu OAI PMH na straně portálu) a připojení terminologického slovníku a základů referenční databáze, jednak pak adresnější nastavení ve vyhledávání a zejména zpracování návrhů na další výraznější vývoj portálu, a to jak po stránce technologického řešení, tak po stránce obsahové. Součástí bylo také vytvoření návrhu nového grafického designu webových stránek portálu. Tyto návrhy budeme prakticky aplikovat v roce 2020.

NTK dále obeslala všechny své dodavatele s žádostí o uzavření smlouvy o spolupráci. Cílem je vstoupit s nimi do přímějšího kontaktu a přizvat je k diskuzím o budoucnosti služeb portálu. Nově byl do portálu zapojen katalog Archivu soudobé české filmové hudby, vytvářený dobrovolníky. Rovněž byla obnovena jednání s Českým rozhlasem: po řadě pokusů se podařilo získat souhlas generálního ředitele ke spolupráci a zahájila se jednání o smlouvě. Ta během roku probíhala také se zástupci Národního muzea, a sice o možnostech a rozsahu participace NM na dalším vývoji portálu. NTK věří, že portál se kromě místa pro získávání relevantních informací a pro poslech nahrávek stane rovněž základnou pro podporu výzkumu a studia.

Portál byl v průběhu roku prezentován v rámci vzdělávacích seminářů ve vybraných krajských knihovnách, studentům na MU a FF UK (podpořeno dotací z VISK1), na konferenci Regionálních knihoven a na seminářích archivů, galerií a muzeí.

PhDr. Iva Horová

řešitelka projektu Národní fonotéka

Konference

V listopadu 2019 proběhla v NTK mezinárodní konference KRECon 2019 s podtitulem „Open Access – Seeking Ballance“. Konference měla mimořádný ohlas v akademické i výzkumné sféře, a to jak mezi managementem VŠ a AV ČR, tak u managementů státních institucí a zástupců grantových agentur.

V prosinci proběhla v NTK konference EFI 2019, tedy poslední z řady konferencí, které se každoročně pořádají jako součást projektu Efektivní informační služby NTK a jeho udržitelnosti. Na konferenci zazněla témata spojená s novou strategií NTK s výhledem do dalších let.

Ing. Eva Dibuszová, Ph.D.

vedoucí odboru pro strategii a rozvoj

HLAVNÍ STATISTICKÉ UKAZATELE ČINNOSTI NTK V ROCE 2019

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2019/2018
FONDY									
stav primárních fondů k 31. 12.									
celkem	1,182,254	1,188,300	1,185,356	1,177,824	1,166,043	1,154,901	1,140,698	1,112,064	97%
základní fond	1,098,855	1,104,623	1,101,876	1,089,144	1,080,783	1,069,450	1,054,820	1,020,308	97%
speciální fond	83,198	83,469	83,469	83,469	83,469	83,469	83,469	83,469	100%
fond elektronických dokumentů	201	208	211	1,438	1,791	1,982	2,409	8,287	344%
volně přístupno	296,461	326,926	329,196	327,641	329,796	313,818	294,334	293,615	100%
celkem	5,633	6,046	4,176	3,763	5,220	4,479	3,041	8,900	293%
přírůstek primárních fondů	5,292	5,767	4,176	3,763	5,220	4,288	2,619	2,701	103%
základní fond	307	271	0	0	0	0	0	0	0
speciální fond	34	7	0	0	0	191	422	6,199	1489%
fond elektronických dokumentů	1,294	1,282	1,226	754	646	641	645	552	86%
počet odebraných titulů časopisů	4,983	4,859	6,923	16,295	13,581	13,041	17,244	37,534	218%
úbytek primárních fondů	27	29	29	31	31	36	57	64	112%
počet využívanýchází dat (kromě VPK a STM)	5	5	7	5	5	5	5	5	100%
vlastních	3	3	3	0	0	0	0	0	0
na CD-ROM	19	21	21	26	26	31	52	59	113%
on-line na základě licence	698,556	747,495	752,258	756,028	777,781	819,690	670,536	666,553	99%
počet záznamůází dat OPAC a ISSN									
SLUŽBY									
výpůjčky z fondů knihovny	192,974	191,864	223,505	393,269	416,844	425,742	464,844		0%
ze základního fondu vč. prodloužení	108,703	110,181	111,050	111,767	114,517	106,121	95,790	129,902	136%
absenční	108,523	109,710	109,728	110,828	113,146	104,697	94,644	92,192	97%
osobní	108,244	109,350	109,246	110,474	112,864	103,973	93,966	91,928	98%
MVS	267	341	476	346	282	286	285	258	91%
MMS	12	19	6	8	0	13	9	6	67%
prezenční protokolované	180	471	1,322	939	1,371	1,424	1,146	37,710	3291%
ze speciálního fondu	84,271	81,683	112,455	281,502	302,327	319,621	369,054	567,022	154%
z historického fondu	3,626	1,056	638	610	367	285	160	136	85%
výpůjčky elektronických dokumentů	3	12	0	0	0	0	0	0	0
elektronické informační zdroje	80,642	80,615	111,817	280,892	301,960	319,336	368,894	566,886	154%
celkem	9,328	9,674	8,450	7,317	6,021	3,079	4,322		0%
meziknihovní služby	5,654	5,056	4,584	4,409	3,593	858	2,429	2,389	98%
počet kladné vyřízení požadavků MVS	3,674	4,618	3,866	2,907	2,428	2,221	1,893	1,788	94%
počet kladné vyřízení požadavků MMS									
reprografické služby									
vyřizeno externích požadavků	8,559	8,239	7,149	6,051	6,039	6,381	6,166	6,191	100%
zhotoveno jednotek (vč. interních)	132,502	107,928	70,434	76,804	61,152	60,385	80,646	53,056	66%
xerokopii (stran)	113,574	89,841	53,883	58,219	45,164	23,341	47,042	21,916	47%
zvětšení (kusů)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
kopii (souborů/stran) doručených elektronicky	15,992	15,364	13,912	15,940	13,388	33,257	32,426	28,881	89%
tisků (stran)	2,936	2,723	2,639	2,645	2,600	3,787	1,178	2,259	192%
Tiskový systém									
tisk (MFZ celkem)	395,179	361,227	420,880	415,421	382,871	350,094	430,060	394,959	92%
kopie (MFZ celkem)	104,609	49,187	43,420	43,181	37,925	32,580	36,658	25,554	70%
sken (MFZ celkem)	16,265	20,153	33,168	34,979	35,806	29,725	42,464	43,615	103%
Rezervační systém									
krátkodobé pronájmy (v hodinách)	18,867	14,065	16,139	16,254	31,161	33,370	39,506	33,664	85%
dlouhodobé pronájmy (v hodinách)	70,558	70,177	73,006	73,158	73,962	72,854	72,952	73,002	100%
VPK									
báze dat VPK	25,068	26,006	25,439	25,882	26,096	26,988	27,285	27,541	101%
služby VPK prostřednictvím NTK	15,211	14,886	13,049	11,548	9,806	8,454	7,127	5,414	76%
VZDĚLÁVÁNÍ									
počet vzdělávacích akcí	171	163	198	146	155	128	118	223	189%
počet účastníků celkem	1,930	3,564	3,508	3,492	2,929	3,713	2,931	1,949	66%
ZÁKAZNÍCI									
počet fyzických a virtuálních zákazníků	21,841	25,449	26,649	27,729	29,454	31,453	32,577	34,420	106%
počet návštěvníků knihovny za rok	1,017,583	1,235,866	1,077,265	2,143,379	2,096,423	2,022,510	2,367,072	2,207,619	93%
z toho virtuálních návštěvníků	534,000	696,231	534,376	1,574,529	1,398,425	1,226,115	1,547,400	1,294,520	84%
ÚDAJE PRO STÁTNÍ STATISTIKU									
na nákup literatury vynaloženo	48,447	140,099	123,005	168,983	156,099	179,320	457,262	336,494	74%
počet míst ve studovnách	1,322	1,322	1,322	1,322	1,322	1,322	1,322	1,322	100%
počet zpracovaných rešerší a bibliografií	41	36	20	12	11	14	8	6	75%
počet vydaných publikací	18	21	2	2	0	0	0	2	0
přepočtený stav pracovníků knihovny	143,68	142,94	136,78	135,16	137,05	149,14	137,77	130,13	94%

Pro plné zobrazení tabulky ve formátu PDF, prosím, klikněte [zde](#).

Tabulka ke stažení ve formátu XLS (binární soubor Excel), prosím, klikněte [zde](#).

Výroční zpráva 2019

texty:

Martin Svoboda

Eva Dibuszová

Jiří Burgstaller

Petra Procházková

Marek Šorm

Jan Kolátor

Ivan Proche

Jan Pokorný

Hana Vyčítalová

Iva Horová

Milan Mikuláščík

statistiky:

Jan Bayer

korektura:

Šimon Sedlařík

design:

Radka Tomašíková